

Mál nr. 60/2023

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila: V1 og V2

Heiti vátryggingar: Starfsörorkutrygging.

Takmörkun ábyrgðar vátryggingafélags. Upplýsingaskylda vátryggðs.

Gögn.

1. Málskot móttakið 13. febrúar 2023 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V1 f.h. V2 dags. 24. mars 2023 ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 18. apríl 2023.
4. Viðbótarathugasemdir V1 f.h. V2 dags. 26. apríl 2023.

Málsatvik.

Í málskoti og fylgigögnum þess kemur fram að hinn 22. október 2019 hafi M orðið fyrir líkamstjóni er hún féll af hestbaki. Bótaskylda úr starfsörorkutryggingu hennar hjá V2 hafi í upphafi verið metin út frá tjónstilkynningu og hafi M fengið greidda dagpeninga. Til undirbúnings bótakröfu úr örorkuhluta vátryggingarinnar hafi lokavottorð ásamt beiðni um að mat á afleiðingum færi fram verið sent til félagsins. Hinn 7. apríl 2022 hafi borist höfnunarbréf frá V1. Þar komi fram að V1 hafi, í samráði við vátryggjanda, V2, yfirfarið tjónstilkynningu M og fyrirliggjandi gögn. Hafi þá komið í ljós verulegt ósamræmi milli upplýsinga í sjúkraskrá og þeirra upplýsinga sem M hafi veitt þegar hún sótti um vátrygginguna. Þannig hafi M svarað því neitandi að hún hefði einhvern tímann þjáðst af þunglyndi, kvíða eða öðrum andlegum sjúkdómum, en sjúkragögn beri með sér að M hafi um árabíl þjáðst af þunglyndi og kvíða og m.a. verið á örorku vegna þess. Þá hafi hún um margra ára skeið þjáðst af sáraristilbólgu. Ljóst sé að hefði M gefið réttar upplýsingar við töku vátryggingarinnar hefði hún ekki verið veitt með þeim hætti sem gert var. Leiði þessi ófullnægjandi upplýsingagjöf af hálfu M til þess að V2 hafni bótakröfu hennar.

M mótmælir í málskoti þessari afstöðu og tekur í málskoti fram að ekki sé um tengd atvik að ræða. Þannig komi fram í lokavottorði heimilislæknis dags. 9. desember 2021, að M hafi ekki haft neina sögu um stoðkerfisvanda eða höfuðhöggseinkenni fyrir umrætt atvik. Fall af hestbaki tengist ekki þeim atvikum sem V1 vísi til í sjúkraskrá M. Upplýsingar sem skipti ekki máli varðandi það að vátryggingaratburður varð eigi þá ekki að skipta máli fyrir ábyrgð félagsins. Eigi vanræksla á upplýsingaskyldu því ekki að hafa áhrif á bótarétt hennar.

Í bréfi sem sent er af hálfu V1 f.h. V2 kemur fram að ljóst sé að hefðu réttar upplýsingar legið fyrir við umsókn hefði M ekki staðist áhættumat og umrædd vátrygging ekki verið veitt. Af lestri sjúkragagna megi þá ráða að þau heilsufarslegu vandamál sem M glími nú við tengist aðallega andlegum einkennum sem M hafi glímt við um langt skeið. Tæpu ári fyrir töku vátryggingarinnar hafi M fengið tilvísun til geðlæknis en þá hafi hún átt langa sögu um kvíða og þunglyndi og verið á lyfjum vegna þess. Þrátt fyrir það hafi hún vanrækt að geta þessara atriða við umsókn um vátrygginguna. Verði þá að líta til þess að aðalvandamál M nú tengist svefntruflunum og andlegri vanlíðan og séu því bein tengsl milli heilsufars M nú og þeirra atriða sem hún hafi vanrækt að upplýsa um. Vanræksla M að þessu leyti hljóti þá að teljast sviksamleg í skilningi 1. mgr. 83. gr. laga um vátryggingarsamninga nr 30/2004. Verði ekki fallist á það hljóti vanræksla hennar í öllu falli að vera talin ekki óveruleg, sbr. 2. mgr. 83. gr. Verði ekki fallist á þau sjónarmið hljóti andlegir kvillar M í öllu falli að vera undanþegnir. Beri því að hafna öllum kröfum M.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að eftir slysið hafi M verið greind með rifbrot á hægri síðu, mar á hægri mjöðm og heilahristingseinkenni vegna höfuðhöggs. Í kjölfarið hafi hún haft höfuðverk, svima og sjóntruflanir. Íframhaldinu hafi hún fundið fyrir auknum þunglyndiseinkennum. Engin tengsl séu milli slyssins og þunglyndis sem M þjáðist af fyrir slysið. Hafi því enginn undirliggjandi sjúkdómur orsakað tjón M, hún hafi ekki þjáðst af höfuðhöggseinkennum eða stoðkerfisvanda fyrir slysið og skipti upplýsingagjöf varðandi þunglyndi því engu máli varðandi bótaábyrgð.

Í viðbótarathugasemdum V1 f.h. V2 er vísað til fyrri athugasemda og áréttað að afleiðingar slyssins varði atriði sem M hafi vanrækt að upplýsa um við töku vátryggingarinnar.

Álit.

Umsókn M um umrædda vátryggingu, dags. 29. janúar 2019, er meðal gagna fyrir nefndinni. Má þar sjá að M svarar spurningu um hvort hún hafi einhvern tímann þjáðst af „Þunglyndi, kvíða eða öðrum andlegum sjúkdómum, svima og yfirliði, minnisleysi, köst einhverskonar lömun“ neitandi. Spurningunni „Tekur þú einhver lyf eða hafa þér verið ávísuð lyf“ er einnig svarað neitandi.

Í fyrirbyggjandi læknisvottorði dags. 19. desember 2021, kemur fram að í apríl 2018 fékk M tilvísun til geðlæknis. Í henni kemur fram að M eigi langa sögu um kvíða og þunglyndi og hafi á tímabili verið á örorku vegna þess og þá má ráða að M hafi um árabil tekið lyf vegna þessa.

Verður að telja að með því að svara framangreindri spurningu neitandi hafi M vanrækt upplýsingaskyldu sína í þeim mæli að ekki teljist óverulegt, sbr. 2. mgr. 83. gr. laga um vátryggingarsamninga. Það er hins vegar mat nefndarinnar að, að ekki sé sýnt fram á af hálfu V að um sviksamlega vanrækslu, sbr. 1. mgr. 83. gr., hafi verið að ræða. Við mat á því hvort og þá að hve miklu leyti heimilt er að fella ábyrgð félagsins niður á grundvelli þessarar vanrækslu M skal þá, sbr. 3. mgr. 83. gr., líta til þess hvaða þýðingu vanrækslan hefur haft fyrir mat þess á áhættu, til þess hve sökin var mikil, með hvaða hætti vátryggingaratburður hefur orðið og til atvika að öðru leyti.

Hvað mat á sök M varðar verður að líta til þess að ekki verður annað greint af fyrirbyggjandi gögnum en að hún hafi um langt skeið þjáðst af þunglyndi og kvíða og að meðferðarúrræði og lyfjagjöf hafi verið til sérstakrar skoðunar níu mánuðum fyrir töku umræddrar vátryggingar. Þó ekki sé sýnt fram á sviksamlega vanrækslu verður því að telja sök hennar umtalsverða og að neitun hennar um að hafa einhvern tímann þjáðst af þunglyndi eða kvíða hafi verið sett fram gegn betri vitund.

Verður þá að ætla að framangreind vanræksla M á að fullnægja upplýsingaskyldu sinni með réttum hætti hafi haft áhrif á mat V2 á áhættu sinni, þó ekki liggi fyrir skriflegar verklagsreglur um áhættumat eða annað er sýni fram á hvaða áhrif réttar upplýsingar hefðu haft á skilmála, iðgjöld, eða sölu vátryggingarinnar yfirhöfuð.

Fallast verður á það með M að tjónsatvikið sem slíkt sé ótengt fyrri einkennum og heilsufari hennar. Hins vegar virðist, af því sem kemur fram í áðurnefndu læknisvottorði, en matsgerð um afleiðingar slyssins liggur enn ekki fyrir, að einkenni þau sem M býr við í kjölfar slyssins séu að miklu leyti tengd fyrri heilsufari. Er því ekki hægt, á grundvelli þeirra gagna sem eru fyrirbyggjandi, að líta svo á að einkenni þau sem M býr við í dag, þ.e. það tjón sem hún rekur til umrædds slyss, séu ótengd fyrri heilsufari hennar sem ekki var réttilega upplýst um. Eru atvik þessa máls að því leyti ólík þeim sem voru til grundvallar dómi Landsréttar í máli 24/2020 sem M vísar til sem fordæmis.

Með hliðsjón af framansögðu er það mat nefndarinnar að V2 sé ekki heimilt að fella ábyrgð sína niður að fullu, en eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni þykir rétt, á grundvelli mats samkvæmt 3. mgr. 83. gr. laga um vátryggingarsamninga, að takmarka ábyrgð V2 um tvo þriðju hluta.

Niðurstaða.

M á rétt til bóta úr starfsörorkutryggingu sinni, hjá V2 en heimilt er að skerða bætur til hennar um tvo þriðju hluta.

Reykjavík, 16. maí 2023.

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir